

De Eglise Réformée Néerlandaise (ERN) in Parijs

Saamhorigheid in stad

Parijs - In de zomermaanden zwerven miljoenen Nederlandse vakantiegangers uit over de wereld. Velen bezoeken in den vreemde een kerk. En dan het liefst een kerk waar de eigen taal gesproken wordt. In het *Friesch Dagblad* deze zomer een serie portretten van Nederlandse kerken in het buitenland. Vandaag deel 3: de Nederlandse Protestantse Kerk in Parijs.

Vakantiekerk

HARRIE DE REUS

'Leven als God in Frankrijk'. Voor veel Nederlanders is dit niet meer dan een uitdrukking, maar voor de bezoekers van de Eglise Réformée Néerlandaise à Paris (ERN) geldt dat ze in elk geval in Frankrijk zijn, en dat ze iets met God hebben. De één woont hier tijdelijk vanwege detachering vanuit Nederland, de ander min of meer permanent al dan niet getrouwd met een Nederlandse of Franse partner. Weer een ander komt naar Parijs voor studie, stage (bijvoorbeeld bij Euro-Disney) of als au-pair. En tot slot komen er met grote regelmaat mensen langs die op doorreis zijn als toerist of die Parijs aandoen als binnenvaartschipper.

Het is al met al een bont gezelschap dat onderdak vindt in deze oecumenische kerkelijke gemeenschap in Parijs. Iedereen is welkom en dat is ook terug te zien in de mengeling van verschillende kerkelijke achtergronden: (voorheen) hervormd, gereformeerd en luthers, maar ook vrijgemaakt, remonstrants en christelijk gereformeerd. „Een ontmoetingsplaats waar ruimte is voor geloof, hoe verschillend ook, en voor ontmoeting met elkaar”, zo merkte een van de inmiddels weer vertrokken gemeenteleden op - een typering die veel bezoekers aantrekt in de gemeente.

Het kerkgebouw waar de gemeente samenkomt bevindt zich in het XIIIe arrondissement van de Franse hoofdstad, nabij Place d'Italie, een knooppunt van autoverkeer en vele metro- en buslijnen, de verbinding tussen de 'banlieu' en het centrum van Parijs. Op één van de hoofdafslagen van Place d'Italie, Boulevard Vincent Auriol, bevindt zich enigszins wat onopvallend tussen de vele grote gebouwen op nummer 172 het prachtige kerkje Eglise Luthérienne de la Trinité. De naam geeft aan dat de gemeente op de zondagen onderdak vindt in het kerkgebouw van de Franse Lutherse gemeente.

Kern

Iedere zondag wordt in dit kerkje een Nederlandse kerkdienst gehouden. De kerst- en paasdiensten en de bijzondere diensten zoals doopdiensten en diensten rondom huwelijk of uitvaart zijn in principe tweetalig van opzet. De erediensten vormen de kern van het ge-

meenteleven, waarbij de verkondiging, de sfeer en het samenzijn als belangrijk worden ervaren.

Doordat de gemeente laagdrempelig is en een eenvoudige, platte structuur kent, biedt de gemeenschap een geestelijk onderdak aan iedere betrokkene - of je nu jong of oud bent, een bekende bent, of 'zomaar' eens langs komt - om mee te doen aan wat er toe doet: elkaar te ontmoeten en samen te vieren en te delen. En dat wordt op prijs gesteld. „Ik woon nu al zo lang in Frankrijk, bezoek ook wel de Franse kerk, maar toch voel ik me 's zondags beter thuis in een Nederlandse dienst in deze gemeente” - een opvatting die menig gemeente-lid deelt.

Aansluiting

In de liturgie van de diensten wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij ontwikkelingen in Nederland. Zo wordt er uit *De Nieuwe Bijbelvertaling* gelezen, maar ook uit de *Naardense Bijbel*, en klinken met regelmaat teksten van Sytze de Vries, Huub Oosterhuis en Wim van der Zee. Met een cantorij die regelmatig zingt en een goede vaste organist is het mogelijk om ook muzikaal de rijkdom van de Nederlandse liturgie tot klinken te brengen.

De zondagmorgen biedt rondom de viering ook bij uitstek de plek om gasten en nieuwe mensen te ontmoeten. Na afloop van de dienst is er de mogelijkheid om bij een kop koffie of thee elkaar te ontmoeten, een belangrijk sociaal aspect van de bijeenkomsten. „Je te goed doen aan warmte en gezelligheid om daarna weer de anonimiteit van de grote stad in te gaan”, merkte eens een van de vaste bezoekers op. Tijdens deze ontmoetingen blijkt telkens weer hoe mensen worden opgemerkt en opgenomen in de gemeenschap. „Wat bijzonder, om zo midden in Parijs een kerk binnen te lopen, waar je welkom bent en waar je zo vriendelijk en belangstellend wordt opgevangen”, horen we menig nieuwkomer naderhand zeggen.

Aangezien de meeste gemeenteleden (en bezoekers!) er een aardige reis op hebben zitten om bij de kerk te komen, blijft iedereen nog een tijd napraten en wordt menig afspraak gemaakt om met elkaar de middag door te brengen rondom een goede Franse lunch. Bij aanvang van het kerkelijk seizoen (*de Rentrée*) en bij de afsluiting vindt een 'buitendag' plaats; een alternatieve dienst die in open lucht bij

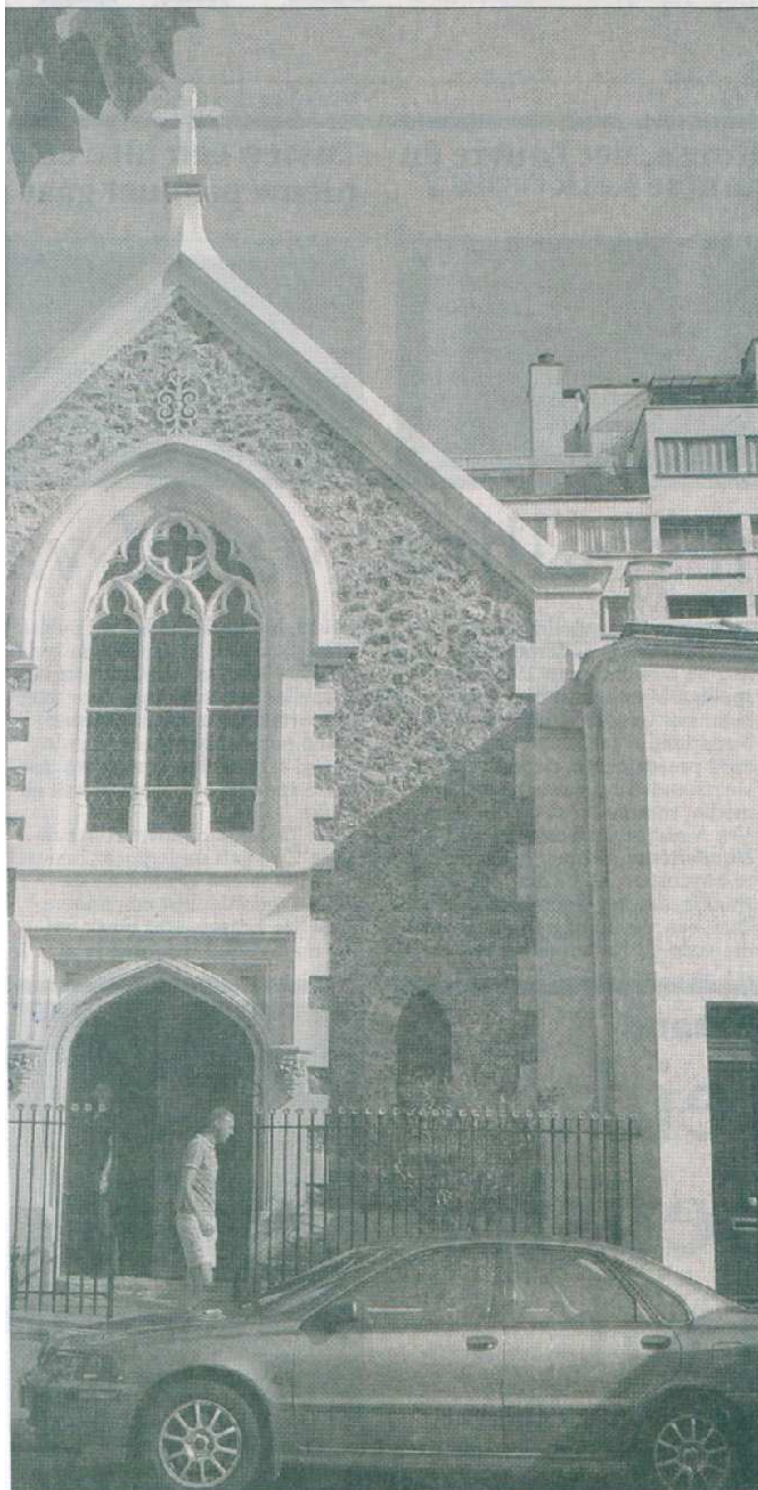

Enigszins onopvallend tussen de vele ne de la Trinité'.

een van de gemeenteleden buiten Parijs plaatsvindt, gevolgd door een buffet dat door alle aanwezigen wordt verzorgd.

De geschiedenis van het Nederlandse kerkelijk leven in Frankrijk voert terug tot de jaren na de Eerste Wereldoorlog. In de land- en tuinbouw was veel werk te verrichten, en dat trok Nederlanders aan. De meeste hervormden onder hen werden lid van de Franse pro-

l van de liefde

grote gebouwen op nummer 172: het prachtige kerkje 'Eglise Luthérienne'

Foto: Mariët Soeters

testantse kerk. Voor gereformeerden was dat minder vanzelfsprekend, die mengden zich niet zo snel met de Franse kerken die ze te vrijzinnig vonden. Veel gezinnen zochten elkaar op en rondom Parijs ontstonden Nederlandse koloniën. Een echte kerk was er nog niet. Wel bezocht ds. J. Maaskant sinds 1935 Nederlandse gezinnen om pastorale zorg te verlenen. Door dit werk kan hij als een van de grondleggers

van het hedendaagse Nederlands kerkelijk leven in Parijs en omstreken worden beschouwd.

Tot een gemeente wordt het pas in de jaren na de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de oorlog zochten Nederlanders in Frankrijk elkaar op, ongeacht geloofsovertuiging. Dat leidde in november 1944 in het bevrijde Parijs tot de VHKG, de Verenigde Hervormd-Gereformeerde Kerk, die in de volksmond 'Vier

huisgezinnenkerk' werd genoemd - kort gezegd: Samen op Weg-kerk *avant la lettre*, uit nood en overtuiging geboren. In deze gemeente zouden vanuit Nederland afwisselend hervormde en gereformeerde predikanten voorgaan.

Maar zowel inhoudelijk, als organisatorisch bleek het voor de Nederlandse kerken voor een dergelijk constructie nog veel te vroeg te zijn (in Nederland zou dit proces immers nog zo'n zestig jaar in beslag nemen). En na enig getouwtrek tussen de diverse kerken kon het zo gebeuren, dat de van oorsprong overwegend hervormde VHKG in 1948 in de gereformeerde Eglise Réformée Néerlandaise veranderde; een opmerkelijk stukje Nederlandse kerkgeschiedenis!

De kleine vaste kern is veelal al vanaf dit begin bij de kerk betrokken en zorgt in belangrijke mate voor continuïteit. Als verbindingsstreepje tussen twee culturen, twee talen en tussen heden en verleden weet deze groep het bijzondere karakter van „dat wonderlijke kerkje daar in Parijs” over te dragen aan nieuwkomers.

Gesprekskringen

Door de jaren heen bleef de gemeente het bijzondere, oecumenische karakter houden. Tegenwoordig weten niet veel mensen meer van elkaar welke kerkelijke achtergrond ze precies hebben. In de kerk is daar ruimte voor. De diensten zijn dermate oecumenisch van opzet dat velen zich er in herkennen. Daarnaast worden er diverse andere activiteiten georganiseerd waar het verschil in kerkelijke achtergrond gebruikt wordt om met elkaar in gesprek te gaan en zo doende van elkaar te leren. Zo zijn er gesprekskringen (per regio), een literatuurkring, bijeenkomsten voor de 'couples mixtes' (stellen waarvan beide partners een verschillende nationaliteit hebben en veelal ook een verschillende kerkelijke achtergrond). Bij deze bijeenkomsten wordt onder het genot van een hapje en drankje een discussie gevoerd over onderwerpen die raken aan geloof, cultuur en maatschappij.

Voor wie in Parijs woont, of er een bezoek aan brengt: iedere zondag is er om 9.45 uur een eredienst in het genoemde kerkgebouw (Metro: Place d'Italie). Voor de allerkleinsten is er een oppas, en voor de grotere kinderen is er op iedere eerste, derde en eventueel vijfde zondag van de maand kinderveerdienst (met uitzondering van de schoolvakanties).

Voor meer informatie:
<http://perso.wanadoo.fr/eglise.neerlandaise> of eglise.neerlandaise@wanadoo.fr

Harrie de Reus is predikant van de Nederlandse Protestantse Kerk te Parijs